

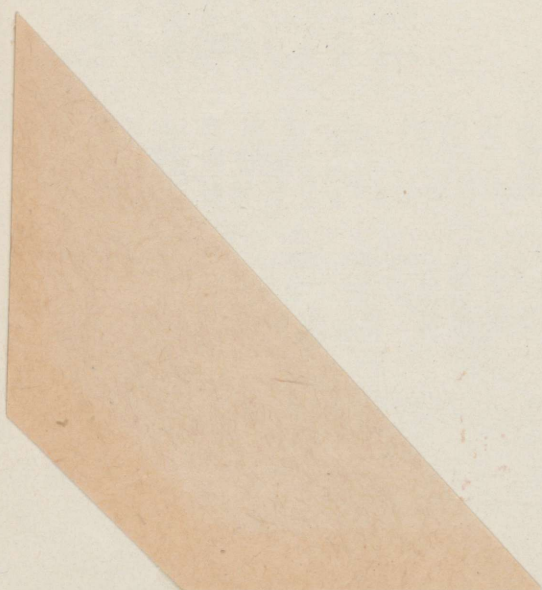
EESRINDLIKKE KOGEMUSI

NR. 36

**SIGADE
NUUMAMINE
SUHKRUPEEDIGA**

Laanmäe, V.

EXHIBITION

A-24630π

EESTI NSV PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE
TOOTMISE JA VARUMISE MINISTEERIUM
EESTI LOOMAKASVATUSE JA VETERINAARIA
TEADUSLIKU UURIMISE INSTITUUT

EESRINDLIKKE KOGEMUSI NR. 36

**SIGADE NUUMAMINE
SUHKRUPEEDIGA**

Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise
Ministeeriumi Teaduslik-Tehnilise Informatsiooni Büroo

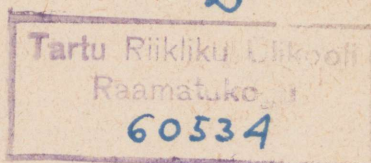
TALLINN 1964

636.4

L03

Autor: Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise
Instituudi seakasvatuse osakonna juhataja, põllumajandus-
teaduste kandidaat V. Laanmäe.

2

Sissejuhatus

NLKP Keskkomitee märtsipleenumil kritiseeris N. S. Hruštšov söötade tootmise mahajäämust meie maal. Ta märkis, et loomakasvatussaaduste toodangu suurendamise peamiseks tingimuseks on söötade rohkus. Kui on küllaldaselt söötasid, siis on võimalik toota ka rohkem loomakasvatussaadusi — piima ja liha. Söötade tootmise suurendamiseks on tarvis kõigepealt tõsta söödakultuuride saake ja parandada külvipinna struktuuri selles suunas, et anda suurem osatähtsus kõrgesaagilistele kultuuridele. Üheks selliseks kõrgesaagiliseks kultuuriks, mille kasvatamist on meil paari viimase aasta jooksul tunduvalt suurendatud, on suhkrupeet. 1961. a. kasvatati vabariigi majandeis suhkrupeeti 1200 ja 1963. a. 6100 hektaril. Seega suurenes suhkrupeedi kasvupind vabariigi majandeis 1963. aastal 1961. aastaga võrreldes ligikaudu 5-kordseks. V. Pedaja andmetel¹ andis suhkrupeet 1962. a. keskmiselt hektari kohta: sovhoosides 3600, kolhoosides 3200 ja teadusliku uurimise asutuste majandeis 6100 söötühikut. Tartu näidissovhoosis, kus 1962. a. kasvatati suhkrupeeti 70 ha, saadi hektarilt keskmiselt 280 ts juurikaid. Üks hektar suhkrupeeti koos pealsetega andis keskmiselt 8700 söötühikut ja 624 kg seeduvat proteiini.

Suhkrupeedijuurikaid ja -pealseid on kasutatud peamiselt sigade söötmiseks ja nuumamiseks. Mõningad kogemused suhkrupeedi söötmisel sigadele on meie majandeil seega juba olemas. Et välja selgitada suhkrupeedi optimaalsed päevased annused, samuti suhkrupeedi ja teiste söötade sobivad vahekorrad peekonisigadelt odava ja kõrge juurdekasvu kindlustamiseks, korraldasid Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudi seakasvatuse osakonna töötajad vastavad nuumamise katsed peekonisigadega. Nende katsetulemuste ja majandite kogemuste alusel püüame leida vastuse, kuidas on suhkrupeeti kõige kasulikum sigadele sööta.

¹ V. Pedaja «Suhkrupeedikasvatusest Eestis». Tallinn, ERK, 1964. a.

Suhkrupeedi söötmise kogemustest

Teiste juurviljadega võrreldes on suhkrupeet märksa kuivainerikkam. A. Muuga ja A. Ilusa andmetel¹ läheb suhkrupeeti ühte söötühikusse keskmiselt 4,1 kg ja söötühik sisaldab keskmiselt 52 g seeduvat proteiini. Suhkrupeedi keemilises koostises on kuivainet keskmiselt 22,9%. Teistes, meil enam kasvatatavates juurviljades: söödapeedis, söödakaalikas, söödanaeris ja söödaporgandis kõigub kuivainesisaldus 10—13% piirides. Meelsasti söövad loomad, eriti sead, ka suhkrupeedipealseid. Ühte söötühikusse läheb suhkrupeedipealseid keskmiselt 9 kg ja söötühik sisaldab 149 g seeduvat proteiini. Kunstlikult kuivatatud suhkrupeedipealsejahu on väärtuslik sööt, ühte söötühikusse läheb seda keskmiselt 1,4 kg ja 1 kg jahu sisaldab 309 mg karotiini. Seega on kunstlikult kuivatatud suhkrupeedipealsejahu keemilise koostise poolest võrdne nisukliidega, sisaldades viimasega võrreldes ligikaudu niisama palju proteiini ja teisi toitaineid. Rohke karotiinisalduse tõttu tuleb kunstlikult kuivatatud suhkrupeedipealsejahu pidada talvel heaks vitamiinsöödaks, mida võib edukalt sööta nii sigadele kui ka teistele loomadele.

Võrdlemisi rohkesti on suhkrupeeti sigadele söötmiseks kasutatud Tartu rajooni Lenini-nimelises näidissovhoosis. Sovhoosi Kaarli-Järve osakonnas söödeti 1963. a. I kvartalis kõigile sigadele suhkrupeeti, kokku 167 tonni. Eelmise aasta sügisel, suhkrupeedi koristamise ajal, söödeti sigadele suhkrupeedijuurikaid koos -pealsetega. Nii suhkrupeedijuurikad kui ka -pealsed peenestati enne sigadele söötmist universaalveskis ДКУ-1,2. Hästi peenestatud suhkrupeet segati teiste söötadega ja söödeti sigadele vedela pudrutaolise massina. Peazootehnik A. Kallase andmetel söödeti suhkrupeeti kesikutele keskmiselt 1,5 kg, nuumsigadele 2 kg, emistele ja kultidele 2 kg päevas. Seejuures olid sigade söödaannused võrdlemisi jõusöödarikkad. Nuumsigadele ja emistele söödeti peamiselt maisijahu, mis oli jahvatatud koos tõlvikutega. Ainult kesikutele ja kultidele söödeti paaritusperioodil jõusööta, mis koosnes maisi-, odra- ja kaerajahust. Kesikud sõid keskmiselt 2 kg, s. o. ratsiooni söötühikutest ligikaudu 73%, ja

¹ A. Muuga ja A. Ilus «Eesti söötade keemiline koostis ja toitväärtus». Tallinn, 1957. a.

nuumsead 3 kg jõusööta sea kohta päevas, mis moodustas söödaannuse söötühikutest ligikaudu 69%. Peale selle söödeti nuumsigadele veel vitamiinheinajahu 0,2—0,4 kg sea kohta päevas. Kultide ja emiste päevases söödaannuses oli vitamiinheinajahu keskmiselt 0,5 ja 2 kg. Loomsetest söötadest söödeti kesikutele 1 kg lõssi ja 2 kg vadakut sea kohta päevas ning nuumikutele ligikaudu 3 kg vadakut, lõssi neile ei antud. Suhkrupeedi osatähtsus päevase söödaannuse söötühikutest oli kesikutel ligikaudu 12, nuumikutel 15 ja emistel 13 protsenti. Sellise söötmistaseme juures saadi nuumsigadelt, kaasa arvatud ka 2—4 kuu vanused noorsead, keskmiselt 400 g juurdekasvu ööpäevas. Arvesse võttes, et nuumsigade päevased söödaannused sisaldasid vähe proteiini (söötühiku kohta ligikaudu 70 g), võib nuumsigade keskmist juurdekasvu pidada täiesti rahuldavaks.

Tartu rajooni Valguta kolhoosis söödeti kesikutele ja nuumsigadele 1963. a. veebruarikuul segajahu 0,7—1,5 kg, suhkrupeeti 2—2,5 kg, vitamiinheinajahu 0,5—1 kg keskmiselt päevas. Nooremad, 20—60 kg raskused sead said päevas veel 1 kg lõssi ja raskemad peekonisead kuni 2 kg vadakut. Suhkrupeedi osatähtsus päevase söödaannuse söötühikutest moodustas 29—33% ja jõusööti 40—45%. Nii-suguse söötmistaseme puhul kasvasid noorsead ööpäevas juurde keskmiselt 372 g. Sama aasta märtsikuul, mil suhkrupeet asendati aurutatud kartuliga (teised söödad ja nende kogused jäid sigade söödaannustes muutmata), oli nuumsigade, kaasa arvatud ka 2—4 kuu vanused kesikud, keskmine ööpäevane juurdekasv 462 g. Aurutatud kartulit söödeti seejuures noorematele, 20—60 kg raskustele sigadele keskmiselt 2 kg ja vanematele, 65—100 kg eluskaaluga sigadele kuni 3 kg sea kohta päevas.

Rapla rajooni Kehtna kolhoosis söödeti sigadele suhkrupeedi koristamise ajal suhkrupeedijuurikaid koos pealsetega. Enne söötmist suhkrupeet ja selle pealsed puhastati ja peenestati seejärel universaalveskis DKV-1,2. Sellist hästi peenestatud suhkrupeedi ja pealsete segu söödeti kesikutele 1,5 ja nuumsigadele kuni 3 kg sea kohta päevas. Talvel söödeti samas koguses suhkrupeeti. Peale suhkrupeedi oli sigade ratsioonis veel aurutatud kartul, mida anti kesikutele kuni 1 kg ja nuumsigadele kuni 1,5 kg sea kohta päevas. Jõusöödaks oli segajahu, mida söödeti kesikutele 0,5 kg ja raskematele peekonisigadele kuni 1,5 kg

sea kohta päevas. Lisaks sellele anti sigadele veel lõssi ja kala, mida kesikutele anti vastavalt 0,3 liitrit ja 100 g päevas. Nuumsigadele söödeti loomsetest söötadest keskmiselt 200 g soolatud kala sea kohta päevas, mida enne söötmist leotati. Lõssi nuumsigadele ei söödetud. Sigade niisuguse söötmise korral oli söödaannuse söötühikus sūgisel 100—110 g seeduvat proteiini ja talvel, kui suhkrupeedipealsed ratsioonist āra jāid, kuni 100 g seeduvat proteiini. Talvel moodustas peekonisigade ratsiooni söötūhikutest segajōusōōt kuni 53%, suhkrupeet 25% ja aurutatud kartul 19%. Kesikute ratsioonis oli aga jōusōōda osatāhtsus tūnduvalt vāiksem, moodustades söödaannuse söötūhikutest ligikaudu 39%. Kesikute ja nuumsigade sellise söötmise korral, kui neile anti tagasihoidlikult jōusōōta ja hāsti peenestatud toorest suhkrupeeti söödeti koos aurutatud kartuliga ning ratsiooni oli vōetud vāhesel mēāral ka loomsetest söötadest lõssi vōi soolakala, saadi kesikutelt ligi 400-g ja nuumsigadelt 550—600-g ööpēāvaseid juurdekasve. Antud söötmistaseme puhul vōib neid juurdekasve pidada heaks.

Nimetatud majandite kogemused nāitavad, et suhkrupeet on sigade nuumamisel vāārtuslikuks sōōdaks. Lenini-nimelises nāidissovhoosis, kus sōōdaratsioonis oli jōusōōda osatāhtsus suhteliselt suur, kuid jōusōōt koosnes peamiselt proteiinivaesest maisitōlvikute sōmerikust ja suhkrupeeti anti peekonisigadele 1,5—2 kg pēāvas, saadi peekonisigadelt rahuldavaid ööpēāvaseid keskmisi juurdekasve.

Valguta kolhoosis olid peekonisigade ratsioonid suhteliselt jōusōōdavaesemad ja suhkrupeedi osatāhtsus neis suurem. Keskmine peekonisigade ööpēāvane juurdekasv oli mōnevōrra tagasihoidlikum. Mārkida tuleb seda, et aurutatud kartulite sōōtmisel, vōrreldes suhkrupeedi sōōtmisega, saadi peekonisigadelt suhteliselt kōrgemaid keskmisi ööpēāvaseid juurdekasve.

Rapla rajooni Kehtna kolhoosis, kus peekonisigadele sōōdeti jōusōōta tagasihoidlikumalt ja toorest suhkrupeeti koos aurutatud kartuliga, oli peekonisigade keskmine juurdekasv hea. Kōrgemaid ööpēāvaseid juurdekasve aitasid kahtlemata kindlustada ratsiooni vōetud loomsed sōōdad — lõss ja soolakala. Kui arvestada seda, et Lenini-nimelises nāidissovhoosis ja Valguta kolhoosis ei puudunud peekonisigade ratsioonis loomsed sōōdad, siis vōib Kehtna kolhoosi kogemuste pōhjal soovitada suhkrupeedi sōōtmist koos aurutatud kartuliga. Peekonisigade sellise sōōtmise

korral saadi teiste majanditega võrreldes suhteliselt kõrge-
maid ööpäevaseid juurdekasve.

Suhkrupeedi söötmiskatsetest

1963. a. algul tegid Eesti Loomakasvatuse ja Veteri-
naaria Teadusliku Uurimise Instituudi seakasvatuse osa-
konna töötajad suhkrupeedi söötmiskatseid peekonisiga-
dega. Need söötmiskatsed organiseeriti instituudi majand-
dites — Kehtna, Tori ja Väimela näidissovhoosis. Toris ja
Väimelas viidi sigade söötmiskatsed läbi seakasvatuse osa-
konna vanema teadusliku töötaja, põllumajandusteaduste
kandidaadi L. Niguli ja Kehtnas autori juhtimisel. Katse-
test võtsid osa seakasvatuse osakonna zootehnikud ja labo-
randid, ning Toris ja Väimelas ka majandi vastavad töö-
tajad. Kõik katserühmad komplekteeriti analoogia alusel.
Katserühma sigu kaaluti Tori ja Väimela majandis üks
kord ja Kehtnas kaks korda kuus. Katsesöödad kaaluti väl-
ja üks kord päevas. Väljakaalutud söötadele lisati sooja
vett nii palju, et saadi vedela, pudrutaolise konsistentsiga
söödasegu, mida oli hõlbus läbi segada. Katserühma sigu
söödeti kaks korda päevas, kusjuures kummalgi söötmis-
korral anti sigadele ette pool väljakaalutud sööda kogu-
sest. Sigu peeti betoonpõrandaga sulgudes, kusjuures Väi-
mela ja Tori majandis kasutati allapanuks turvast, Keht-
na majandis olid aga sigade magamisasemed laudalustega.

Enne katsete läbiviimist koostati katsete meetoodika, mis
nägi ette võimalikult mitmekülgselt uurida ja välja selgi-
tada suhkrupeedi, aurutatud kartuli ja toore kartuli kasu-
tamise võimalusi peekonisigade nuumamisel. Vastavalt
sellele oli eri majandis korraldatud katsetel ka mõne-
võrra erinev eesmärk.

Tori näidissovhoosis selgitati suhkrupeedi erinevate
koguste ja erineva ettevalmistamise mõju peekonisigade
juurdekasvule ja söötade kasutamisele. Kolmes katserüh-
mas söödeti sigadele toorest peenestatud suhkrupeeti, nel-
jandas katserühmas aga aurutatud ja pudrustatud suhk-
rupeeti. Katsetes oli kokku 40 eesti peekoni tõugu siga, igas
rühmas 10 siga. Peekonisigade söötmiskatsetega alustati
1963. a. 4. veebruaril ja need lõpetati sama aasta 4. mail.
Plaani kohaselt soovitati peekonisead nuumata 90—95 kg
raskusteks. Sigade keskmine eluskaal jäi aga plaanitust
mõnevõrra madalamaks, kuna majandis lõppes suhkrupeet

ettenähtust varem. Muus osas kulgesid peekonisigade sööt-
miskatsed ilma häireteta. Katsetulemused esitatakse tabe-
lis 2.

Nagu tabelist nähtub, saadi kõrgem sigade ööpäevane
juurdekasv (506 g) I rühmas, kus suhkrupeedi osatähtsus
oli kõige väiksem, katseperioodil söödeti siin suhkrupeedi
keskmiselt 2,6 kg sea kohta päevas. Söödaannuse söötühik-
utest moodustas suhkrupeedi I rühmas 22% ja jõusööt
66%. II rühmas, kus suhkrupeedi söödeti keskmiselt 3,3 kg
sea kohta päevas ehk söödaannuse söötühikutest 33%, oli
ööpäevane sigade juurdekasv 447 g, s. o. I rühma sigade
juurdekasvuga võrreldes 12% võrra madalam. Kõige väik-
sem, I rühmaga võrreldes 21% madalam sigade keskmine
ööpäevane juurdekasv oli III katserühmas, kus sigadele
söödeti keskmiselt 4,3 kg suhkrupeedi päevas. Ratsiooni
söötühikutest moodustas suhkrupeedi selles rühmas 45% ja
jõusööt 40%. Kõrgema ööpäevase juurdekasvu poolest tei-
sel kohal on IV rühm, kus sigadele söödeti aurutatud suhkr-
rupeedi. Siin oli ratsiooni söötühikute hulgas suhkrupeedi
34% ja jõusööt 53%. Tuleb lisada, et keedetud suhkr-
rupeedi maitses sigadele hästi, nad söid määratud söödaan-
nuse kiiremini ära kui III rühma sead, kus suhkrupeedi ja
jõusööda vahekord ratsioonis oli praktiliselt IV rühmaga
võrdne. Suhkrupeedi aurutamise ega ei paranenud aga söö-
tade väärindamine. Kõige paremini väärindasid söötasid
II rühma sead, kus 1 kg eluskaalu tootmiseks kulutati 4,34
söötühikut. Võrreldes söötade väärindamise seisukohalt
katserühmi omavahel, peab märkima, et selles osas ei ole
nii suuri erinevusi kui juurdekasvudes. Et suhkrupeedi
hooldus- ja koristustööd ei ole veel täielikult mehhanisee-
ritud, on suhkrupeedi omahind sageli liiga kõrge. Suure-
mate suhkrupeedikoguste söötmisel nuumsigadele vähenes
ratsioonis proteiini hulk ja seda tuli söötühiku kohta suhte-
liselt vähe, mistõttu sigade ööpäevased juurdekasvud lan-
gesid, söötade kasutamine halvenes ja 1 ts eluskaalu juur-
dekasvu tootmine läks kallimaks.

Tori näidissovhoosis korraldatud peekonisigade sööt-
miskatsetest võib järeldada, et majanduslikult on kasuli-
ikum peekonisigadele söötä suhkrupeedi 2,6—3,3 kg sea
kohta päevas, s. o. söödaannuse söötühikutest kuni üks kol-
mandik. Seejuures peaks jõusööda osatähtsus ratsiooni
söötühikutest olema vähemalt üle poole. Suhkrupeedi osa-
tähtsuse suurenemine ja jõusööda osatähtsuse vähenemine

ratsioonis toob kaasa ööpäevaste juurdekasvude vähene-
mise ja eluskaalu juurdekasvu kallinemise. Suhkrupeedi
aurutamisel ei näi olevat antud katseandmete alusel eeli-
seid sigade söötade väärimise parandamiseks, mistõttu
lisakulutuste tegemine suhkrupeedi aurutamiseks end ma-
janduslikult ei õigusta. Toodud katse puhul ei ole IV rüh-
mas sigade eluskaalu juurdekasvu maksumuse väljatoo-
misel arvestatud kulutusi suhkrupeedi aurutamisel seepä-
rast, et seda tehti iga päev väikestes kogustes ainult kat-
serühma sigadele, mis ei ole iseloomustav suurtootmisele.
Olgu veel märgitud, et 1 ts eluskaalu juurdekasvu maksu-
mus kõigis katserühmades on välja toodud meie vabariigi
sovhooside 1962. a. keskmiste andmete alusel, mistõttu
need on paremini üldistatavad.

Väimela näidissovhoosis korraldati söötmiskatsed kolme
rühma peekonisigadega. Eesmärgiks oli välja selgitada
peekonisigade võrdlevad nuumatulemused toore suhkru-
peedi, aurutatud kartuli ning aurutatud kartuli ja toore
suhkrupeedi koossöötisel. Seejuures oli katsetes ette näht-
ud sigade söötmine jõusöödarikkama ratsiooni alusel.
Katsetega alustati 6. veebruaril 1963. a. ja need lõpetati
sama aasta 22. aprillil. Katsetes oli kokku 30 suurt valget
tõugu siga, igas rühmas 10 siga. Söödad, peale segajõu-
sööda, olid majandis toodetud. Katsed kulgesid ettenäht-
ud plaani kohaselt, söötadega varustamises ja söötade
ettevalmistamisel nimetamisväärseid häireid ei olnud.
Katsesöötasid kaaluti ja katsesigu söödeti, samuti regist-
reeriti andmeid eespool kirjeldatud viisil. Katsetulemused
on esitatud tabelis 3.

Analüüsides katsetulemusi nähtub, et kõige kõrgem öö-
päevane juurdekasv (670 g) oli III katserühma sigadel.
Selles katserühmas söödeti seale päevas keskmiselt 2,04 kg
jõusööta, 1,37 kg toorest suhkrupeeti ja niisama palju
aurutatud kartulit, 0,2 kg vitamiinheinajahu, s. o. kokku
keskmiselt 2,67 söötühikut, kusjuures 1 sü kohta oli seedu-
vat proteiini 111 g.

Keskmine ööpäevane juurdekasv oli selles rühmas 61 g
suurem kui II rühmas, kus sigadele söödeti ainult auruta-
tud kartulit (2,65 kg) ilma suhkrupeedita, ja 110 g suu-
rem kui I rühmas, kus sigade söödaratsioonis oli toores
suhkrupeet (2,5 kg) ilma aurutatud kartulita. Ka söötade
väärimine on III rühma sigadel kõige parem. 1 kg
eluskaalu juurdekasvuks kulutati keskmiselt 3,98 söötühi-

kut, mis on I ja II rühmaga võrreldes ligikaudu 10% madalam. Et III rühma sead intensiivselt kasvasid ja hästi söötasid kasutasid, saadi I ts eluskaalu juurdekasv selles rühmas ka kõige odavamalt. Võrreldes I ja II katserühma sigade nuumatulemusi omavahel, nähtub, et aurutatud kartulit saanud rühmas on sigadel küll mõnevõrra parem keskmine ööpäevane juurdekasv, kuid söötade väärimise osas puuduvad märkimisväärsed vahed. Kartuli küllalt kõrge hinna tõttu on II rühma sigade eluskaalu tsentneri juurdekasvu omahind kujunenud 9% kallimaks kui I (suhkrupeedi) rühmas. II ja III rühma söödaannuseid söid sead paremini. Nendes rühmades söödi päevas 7—8% rohkem sööta kui I (suhkrupeedi) rühmas. Need andmed viitavad sellele, et aurutatud kartulit söövad sead hästi, mistõttu selle võtmine ratsiooni tõstab sigade isu. III rühma väga head nuumatulemused ongi nähtavasti tingitud sellest, et ratsiooni mitmekesistamise tõttu on söödaannus muutunud täisväärtuslikumaks. Võrdlemisi häid nuumatulemusi kõigis rühmades aitas kahtlemata kindlustada ka mitmekesise segajõusööda küllalt suur osatähtsus ratsioonides. I rühmas moodustas söödaannuse söötühikutest segajõusööt 77, II rühmas 69 ja III rühmas 72%. Katsetes kasutatud segajõusöödas oli maisi, nisu, nisu- ja rukkikliisid, päevalillekooki, liha-kondijahu, söödapärmi ja peale nende veel mineraalaineid ning mikroelemente.

Väimela majandis läbiviidud peekonisigade söötmiskatsete tulemused ühtivad mõnes osas Tori näidissovhoosis tehtud katsetega. Ka Väimelas saadi küllalt head nuumatulemused, kui ratsioonis oli toorest suhkrupeeti 2,5 kg ehk 20% ratsiooni toiteväärtusest. Samal ajal selgub, et aurutatud kartuliga söötmisel saadakse suhteliselt kõrgemaid ööpäevaseid juurdekasve kui suhkrupeedi puhul, söödaväärinduse osas ei ole aga nendel söötadel nimetamisväärsed vahesid. Aurutatud kartuli ja toore suhkrupeedi koos söõtmine annab nii peekonisigade juurdekasvu kui ka söötade väärimise osas kõige paremaid tulemusi.

Kehtna näidissovhoosis korraldatud peekonisigade söötmiskatsetega selgitati võrdlevalt aurutatud kartuli, toore suhkrupeedi ja toore kartuli suurte annuste mõju peekonisigade juurdekasvule ja söötade kasutamisele. Katse läbiviimisel oli üheks tingimuseks, et jõusööta kasutataks suhteliselt vähe, et selle osatähtsus ratsiooni söötühikutest ei tõuseks üle 50%. Katses kasutatud proteiinirikaste söötade:

kalajahu, lõssi, hernejahu, suhkrupeedipealsejahu kogused jäid kogu katseperioodi jooksul muutmata. Segajõusööda-annuseid suurendati vastavalt sigade eluskaalule. Katse algul, kui sigade keskmine eluskaal oli 45 kg, anti sea kohta 1,2 kg segajõusööta päevas. Alates 65-kg keskmisest eluskaalust, suurendati segajõusööda normi 1,4 kg-ni ja alates 80-kg keskmisest eluskaalust, tõsteti segajõusööda-annus 1,7 kg-ni. Kogu katseperioodi jooksul jälgiti pidevalt katsesigade isu. Aurutatud kartulit, toorest suhkrupeeti ja toorest kartulit said sead vabalt, isu järgi. Vastavalt sellele, kuidas sead sööda künast ära söid, lisati või vähendati ratsioonis märgitud söötasid.

Suhkrupeedi ja kartuli söötmisel märgitagu veel seda, et külma talve tõttu ei olnud söötade ettevalmistamise ruumis võimalik hoida temperatuuri alati nii kõrgel, et söödad ei külmuks. Vajalik katsesöötade kogus valmistati igaks päevaks. Suhkrupeet ja kartul pesti pesijas MPK-5, seejärel valmistati söömiseks ette. Suhkrupeet ja toores kartul peenestati universaalveskis ДКУ-1,2 ja kartul aurutati ning pudrustati. Katserühma sigadele anti sööt ette hästi segatult, leige vedela pudruna.

Katserühmad komplekteeriti, söödad kaaluti, segati, hoiti ja söödeti sigadele eelmiste katsete juures kirjeldatud viisil. Katseks valiti 30 eesti peekoni tõugu siga, igas rühmas 10 siga. Katsete kestel langes jalavigastuse tõttu üks siga II katserühmast välja. Muidu kulgesid katsed häireteta ja plaani kohaselt. Kõik katsesead tapeti Tallinna Lihakombinaadis, kus ühtlasi lihakehad hinnati ja mõõdeti. Sigade pidamistingimuste iseloomustamiseks tuleks märkida seda, et võrdlemisi külma talve tõttu oli sigala temperatuur nõutavast madalam, mis kahtlemata avaldas negatiivset mõju katsetulemustele. Samuti esines sigalas küllalt suuri temperatuuri kõikumisi. Nii oli jaanuari- ja märtsikuul madalaim temperatuur sigalas $+2^{\circ}\text{C}$. Keskmine relatiivne niiskus oli kogu katseperioodil tunduvalt üle lubatud 80%, olles kõige väiksem aprillikuul. Ka relatiivse niiskuse osas esines küllalt suuri kõikumisi. Andmed sigala temperatuuri ja relatiivse niiskuse kohta esitatakse tabelis I.

Enne kui asuda katsetulemuste üksikasjalisele analüüsimisele, tuleks lühidalt peatuda ühele seale söödetud suhkrupeedi, aurutatud ja toore kartuli päevaste koguste juures, kuna need on huvipakkuvad ja iseloomustavad teatud

Sigala temperatuur ja relatiivne niiskus

	Jaanu ar	Veebruar	Märts	Aprill
Keskmine temperatuur C°	+7	+8,7	+10,4	+13,3
Kõikumise piirid	+2 — — +13	+8 — — +10	+2 — — +18	+6 — — +20
Keskmine relatiivne niiskus %	—	89,7	87,5	82,2
Kõikumise piirid	—	82 — 100	81 — 96	69 — 96

määral nende söötade söödavust. Nagu eespool märgitud, said peekonisead neid söötasid vabalt, isu järgi. Et ratsioonis oli suhteliselt vähe jõusööta ja teised söödad olid normeeritud, pidid peekonisead organismi elutegevuseks ja juurdekasvuks vajalike toitainete tarbe katmiseks saama ülalmainitud söötasid suurtes kogustes. Vastavalt katserühmadele söödeti 60-kg keskmise eluskaaluga sigadele 5,3 kg suhkrupeeti, 4,6 kg aurutatud ja 3,7 kg toorest kartulit sea kohta päevas. Nende söötade osatähtsus söödaannuse söötühikutest oli küllalt kõrge. Toore suhkrupeedi rühmas moodustas suhkrupeet söödaannuse söötühikutest keskmiselt 41%, aurutatud kartuli rühmas kartul ligikaudu 54% ja toore kartuli rühmas 41% söötühikutest. Vastavalt sigade eluskaalu kasvamisele suurendati suhkrupeedi, aurutatud ja toore kartuli koguseid. Nii sõid suhkrupeedirühmas 80-kg raskused sead maksimaalselt 9 kg, 90-kg eluskaaluga sead aga 10—11 kg suhkrupeeti päevas. Selliseid suuri suhkrupeedikoguseid ei söönud sead pidevalt päevast päeva. Kui sead sõid 3—4 päeva või nädal aega järjest suuri suhkrupeediannuseid, kahanes nende söögiisu ja suhkrupeedi päevast kogust tuli vähendada. Sellised «isutuse» perioodid olid aga lühiajalised. Kogu katseperioodi jooksul sõid sead üldiselt hea isuga suhkrupeeti.

Aurutatud kartuli rühmas sõid 80-kg eluskaaluga sead päevas keskmiselt 7 kg ja 90-kg ning raskema eluskaaluga sead maksimaalselt 8,2 kg kartulit. Ka selle katserühma sigadel puudus mõnikord isu.

Mõnevõrra erinev oli aga toore kartuli söötmine. Maksimaalse päevase annuse, 7,9 kg sea kohta toorest kartulit, sõid 75-kg keskmise eluskaaluga sead. Alates sellest kogu-

sest näis sigadel isu vähenevat, 80-kg keskmise eluskaaluga sead söid toorest kartulit keskmiselt 6,4 kg ning 90-kg eluskaaluga sead ainult 5,2 kg sea kohta. Kokku võttes tuleb märkida, et suhkrupeeti ja aurutatud kartulit söid peekonisead küllalt suurtes kogustes kuni tapaküpsuseni. Toorest kartulit söödi algul isukalt, kuid hiljem sigadel söögiisu vähenes ja toore kartuli kogus ei suurenenud katse lõpul enam koos sigade eluskaalu tõusuga, vaid mõnevõrra isegi langes. Järelikult ei söö sead toorest kartulit nii meelsasti kui suhkrupeeti ja aurutatud kartulit. Keskmiselt söödeti katseperioodil suhkrupeeti 6,22 kg, aurutatud kartulit 5,23 kg ja toorest kartulit 3,97 kg sea kohta päevas. Katsetulemused on toodud tabelis 4. Antud söötadega on toore suhkrupeedi ja kartuli rühma sead saanud võrdselt söötühikuid sea kohta päevas. Aurutatud kartuli rühmas oli päevane söötühikute hulk sea kohta mõnevõrra kõrgem seepärast, et sead söid kartulit palju ning söötühikusse läheb aurutatud kartulit vähem kui suhkrupeeti ja toorest kartulit. Proteiini tuleb söötühikute kohta ligikaudu võrdselt I ja II rühma söötade proteiinisaldusega võrreldes, III rühma söötades on proteiini rohkem. Loomse proteiini tase oli kõigis rühmades üldiselt võrdne ja seda oli söödaannuse kogu proteiinist umbes 20%. Kõige suurem ööpäevane juurdekasv (680 g) oli II (aurutatud kartuli) rühma sigadel. I (suhkrupeedi) rühma sigadel oli II rühmaga võrreldes keskmine ööpäevane juurdekasv 119 g ehk 18% ja III rühmal 142 g ehk ligikaudu 21% madalam. Kuigi suhkrupeedi ja toore kartuli rühma sigade keskmised ööpäevased juurdekasvud ei olnud madalad, kasvasid aurutatud kartuli rühma sead kuni 100 g ööpäevas rohkem juurde. Suurema ööpäevase kaalu-iibe tõttu saavutasid II rühma sead kiiremini peekonikaalu ja neid saadi 10—14 päeva varem lihaks realiseerida kui suhkrupeediga ja toore kartuliga sööditud sigu.

Võrreldes katserühmi söötade väärimise seisukohalt, näeme, et selles suuri erinevusi ei ole. Üldiselt on kulutatud kõigis katserühmades ühe kaaluühiku eluskaalu tootmiseks küllalt palju söötasid. Näib, et selline sigade söötmine, kus jõusööta on ratsioonis vähe ja suhkrupeeti ning kartulit söödetakse sigadele isu järgi, ei ole soodne söötade väärimisele.

Eluskaalu juurdekasvu maksumuse arvestamisel võeti aluseks Kehtna näidissovhoosi söötade tootmise omahin-

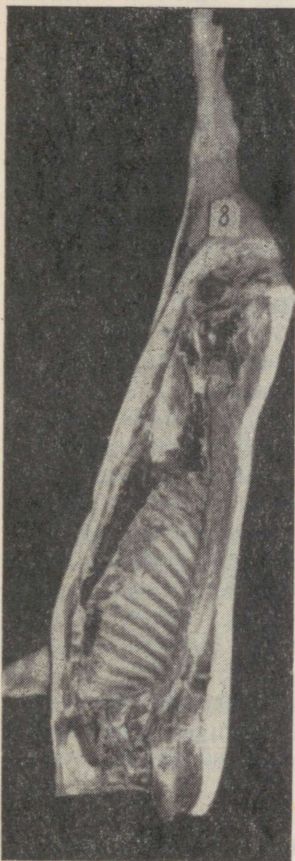
nad ja ostusöötadel vastavalt ostuhinnad. Kartulil ja suhkrupeedil arvestati ka kadu mulla arvel, mis oli kartulil 14% ja suhkrupeedil 24%. Samuti arvati nende söötade omahinna hulka kulutused, mis tehti kartulile ja suhkrupeedile töötasu, elektrienergia ja küttekulu näol nende pesemisel, purustamisel ja aurutamisel. Vastavalt sellele kujunes ühe tsentneri sööda omahind järgmiseks: pestud, peenestatud suhkrupeedil 2,6 rbl., pestud, peenestatud toorel kartulil 3,6 rbl. ja aurutatud kartulil 3,8 rbl. Et ühe tsentneri eluskaalu tootmiseks kulutati suhteliselt palju suhkrupeedi ja kartulit, mis on jõusöödast tunduvalt kallimad, suurenes ka tsentneri juurdekasvu maksumus. Suhkrupeedirühmas maksis see 91,4, aurutatud kartuli rühmas 83,53 ja toore kartuli rühmas 90,3 rbl.

Joonis 1. Peekonisea lihakeha ristlâbilõige (fotografeeritud näitusel).

Peekoni kvaliteeti iseloomustavatest lihakehade mõõtmise ja hindamise andmetest nähtub, et suhkrupeedi ja aurutatud kartuli rühma sigadel on hea tihke seljapekk, vastavalt 13 ja 13,3 hindepunkti. Toore kartuli rühma sigadel oli seljapekk rahuldav, kuid veidi pehmem, need sead said seljapeki tihkuse eest keskmiselt 12,6 hindepunkti. Samadest andmetest selgub, et aurutatud kartuli rühma sigadel on kõige paksem seljapekk ja kõhuliha. 100 kg eluskaalu juures ületab nende sigade seljapeki paksus peekoni standardnõuded. Standardi järgi peab peekonisigadel olema

6.—7. roidelt mõõdetud seljapeki paksus 2—4 sm. Suhkrupeedi ja toore kartuli rühma sigadel on seljapeki paksus vastav peekoni standardnõuetele. Lihakehade mõõtmed viitavad ka sellele, et aurutatud kartulit kasutavad sead suhteliselt paremini rasva moodustamiseks kui suhkrupeeti ja toorest kartulit. Nende andmete alusel saab mõistetakavaks ka see, miks aurutatud kartuli rühmas, kus juurdekasv oli tunduvalt suurem, ei

Joonis 2.

Suhkrupeedi katserühma peekonisea poolkõlg (fotografeeritud näitusel).

olnud söödaväärindus parem suhkrupeedi ja toore kartuli rühmast. Juurdekasvu ja söödaväärinduse vahel on teatud piirides enamasti alati seos — kõrgema juurdekasvu puhul on ka söötade vääridus tavalisest parem. Aurutatud kartuli rühma sigadel tuli rasvarikkama liha tootmise kulutada suhteliselt rohkem toitaineid. Seepärast ongi juurdekasvu ja söödaväärinduse vahel vastuolu ja kõrgema juurdekasvuga ei kaasne söötade parem kasutamine. Et aurutatud kartuli rühma sead olid rasvasemad, on tingitud kartuli nuumaeftiivsusest, sest rasvarikkama liha tootmisel kasutatakse aurutatud kartulit paremini kui suhkrupeeti.

Millistel pindadel oleks tarvis kasvatada söödakultuure, et toota 100 ts sealihka eluskaalus, näitab tabel 5, kus esitatakse andmed majandite ja katserühmade lõikes. a-ga märgitud reas võeti arvestuse aluseks antud majandi söötade tootmise keskmised hektarisaagid ja b-ga märgitud reas sovhooside keskmised hektarisaagid. Igas katserühmas kasutatud söötade hulga ja sigadelt saadud kogu

eluskaalu juurdekasvu alusel toodi välja 100 ts sealiha eluskaalu tootmiseks vajalikud söödakultuuride pindalad. Samuti tehti ka arvutused, kui palju võiks sealiha toota iga 100 ha külvipinna kohta, kui sigu sööta ja nuumata toodud söötiskatsete eeskujul. Nende andmete võrdlemine antud konkreetsete tingimustega võimaldab teha järeldusi ja üldistusi. Siinjuures peetagu meeles, et need andmed on sõltuvad sigade juurdekasvust, söötade väärindamisest ning söödakultuuride hektarisaakidest.

Võttes aluseks Kehtna näidissovhoosis sigade söötmiskatse I rühma (suhkrupeedirühm), tuleks 100 ts peekonisea eluskaalu tootmiseks kasvatada Kehtnas otra 8,9 ha (hektari keskmine saak 20,8 ts), söödahest 1,4 ha (12,6 ts/ha) ja suhkrupeeti 2,4 ha (253 ts/ha). Kokku tuleks neid söödakultuure kasvatada 12,7 hektaril. II (aurutatud kartuli) rühmale tuleks aga sama koguse sealihaga tootmiseks kasvatada söötasid 16,6 hektaril, sealhulgas 8,2 ha kartulit ja III (toore kartuli) rühmale — 16,1 hektaril. Nendest andmetest nähtub, et suhkrupeedirühmale vaja minev söödakultuuride külvipind on kõige väiksem. Suhkrupeedirühmaga võrreldes tuleb aurutatud kartuli rühmas 100 ts sealihaga eluskaalu tootmiseks kasvatada tabelis 5 esitatud söödakultuure ligikaudu 32% ja toore kartuli rühmas ligikaudu 27% suuremal pindalal. Söödakultuuride kõlvikute ratsionaalsest kasutamisest lähtudes on kõige rohkem võimalik sealihaga toota siis, kui nuumame sigu rohke suhkrupeediga, andes seda peekonisigadele vabalt, isu järgi. Teisi söötasid — jõusööta, lõssi, kala-jahu, vitamiinheinajahu (suhkrupeedipealsejahu) — söödame aga normeeritult, nagu tehti seda I (toore suhkrupeedi) katserühmas. Jõusööda nappuse korral, kui jõusööda osatähtsus peekonisea söödaannuse söötühikutest ei ületa 50%, on sigade nuumamine suurte suhkrupeedianustega majanduslikult täiesti õigustatud. Sel juhul saaks iga 100 ha kohta kasvatada söötade koguse, millega võiks toota 787 ts sealihaga.

Tori näidissovhoosis läbiviidud sigade söötmiskatse andmed näitavad, et ka seal kulutatakse söödakultuuride kasvatamiseks kõige vähem külvipinda siis, kui sigu nuumata rohke suhkrupeediga. 100 ts sealihaga eluskaalu tootmiseks III, s. o. rohke suhkrupeedi rühmas, oleks tarvis kasvatada otra 11,8 hektaril (14,4 ts/ha), suhkrupeeti 2,4 hektaril (262 ts/ha) ja vitamiinheina 1,2

hektaril (41,4 ts/ha). Kokku 15,4 ha. Niisuguse kõlvikute vahekorra puhul võiks 100 hektaril kasvatada söötasid 649 ts sealiha tootmiseks. Kui aga sigu nuumata vähese suhkrupeediga (I rühm), tuleks 100 ts sealiha tootmisel külvipinda III rühma katsetulemustega võrreldes suurendada 25% võrra.

Väimela näidissovhoosis kulub 100 ts sealiha eluskaalu tootmiseks kõige vähem külvipinda siis, kui sigu nuumatakse nagu III rühma katsesigu, s. o. suhkrupeedi ja aurutatud kartuliga. III katserühmas söödeti keskmiselt sea kohta päevas 2,04 kg jõusööta ning toorest suhkrupeedi ja aurutatud kartulit võrdselt, kumbagi 1,37 kg. Otra võib kasvatada siis, kui keskmiseks hektarisaagiks saadakse 17,9 ts, kusjuures kokku tuleb kasvatada otra 14,4 hektaril, suhkrupeedi ainult 0,6 hektaril (hektarisaak 219 ts), kartulit 2,6 hektaril (hektarisaak 92 ts) ja põldheina 1,4 hektaril (hektarisaak 21,3 ts). Sellise saakide ja söödakultuuride vahekorra puhul võiks 100 ha nimetatud kultuuride kasvatamisel varuda söötasid 526 ts sealiha tootmiseks. Kui I katserühma andmetel 100 ts peekonisea eluskaalu tootmiseks vajalik söötade tootmispindala on 100%, siis II rühmas on sama koguse liha tootmisel vaja külvipinda 11% rohkem, III rühmas aga 6% vähem.

Nende kolme majandi sigade söötmiskatsete analüüsis võib teha järgmised järeldused.

Esiteks, 100 ts peekonisea eluskaalu tootmiseks vajalik söötade kasvatamise pindala on kõige väiksem siis, kui nuumame sigu rohke suhkrupeediga (Kehtna näidissovhoosis peekonisigade söötmiskatsete I rühm, Tori näidissovhoosis III rühm ja Väimela näidissovhoosis I rühm). Sel juhul toodetakse 100 ha külvipinna kohta ka suhteliselt rohkem sealiha.

Teiseks, nuumates sigu aurutatud või toore kartuliga, tuleb sama koguse sealiha tootmiseks kasvatada söötasid kuni $\frac{1}{3}$ võrra suuremal pindalal kui suhkrupeediga söötmisel.

Kolmandaks, häid tulemusi saadakse suhkrupeedi ja aurutatud kartuli koossöötmisel sigadele. Ka sel korral vajatakse 100 ts sealiha tootmiseks suhteliselt vähem külvipinda kui vähese suhkrupeedi või aurutatud kartuli eraldi söötmisel.

Kokkuvõte ja järeldused

Peekonisigade nuumamise kogemused ja katseandmed näitavad, et suhkrupeet on väärtuslik sööt sigadele. Suhkrupeeti tuleb kesikutele ja peekonisigadele sööta peenestatud ja hästi segatult teiste söötadega. Koristusperioodil on kasulik peenestada lehed koos juurikatega ja sööta massi kõigile sigadele koos jõusööda ja teiste söötadega. Sigadele tuleks suhkrupeeti sööta toorelt, kuna aurutatud suhkrupeedi söötmisel ei parane olulisel määral söötade väärimine, mispärast lisakulutuste tegemine siin majanduslikult end ei õigusta. Odava juurdekasvu kindlustamiseks söödetagu peekonisigadele suhkrupeeti 2,5—3,5 kg päevas ehk söödaannuse söötühikutest 25—35%. Seejuures peaks ratsiooni võetud jõusööt moodustama ratsiooni söötühikutest üle poole, 55—60 protsenti. Kõrge ööpäevane juurdekasv ja hea söötade väärimine saadakse siis, kui ratsiooni võetakse ka proteiinirikkaid söötasid (kalajäätmeid, lõssi, vadakut või söödapärmi). Ratsiooni toiteväärtusest peaks need söödad moodustama vähemalt 5—10%.

Sealiha tootmise suurendamisel on suhkrupeet rikkalikuks reserviks. Arvutused näitavad, et 100 ts sealiha eluskaalu tootmiseks vajatakse kõige vähem külvipinda söötade kasvatamiseks siis, kui sigu nuumatakse suhkrupeedirohke ratsiooni järgi. 100 ha põllumaa kohta toodetakse kõige rohkem sealiha siis, kui peekonisigadele sööta tagasihoidlike jõusöödaannuste kõrval (söödaannuste söötühikutest mitte üle 50%) isu järgi suhkrupeeti. Juurdekasvu omahind on sel juhul kõrgem.

Et aurutatud kartulil on hea nuumaefektiivsus ja et sead kasutavad aurutatud kartulit suhteliselt paremini rasva produtseerimiseks kui suhkrupeeti ja toorest kartulit, on otstarbekas organiseerida peekonisigade nuumamist suhkrupeedi ja aurutatud kartuli koossöötmisega. Juurdekasv ja söödaväärimine on paremad, kui söödame sigadele suhkrupeeti koos aurutatud kartuliga. Seepärast kasutatagu kartuli ülejääke majandeis esmajärjekorras sigade nuumamisel, söötes neid peekonisigadele koos suhkrupeediga vahekorras 1:1. Majandeis tuleks peekonisigade nuumamise organiseerimisel arvestada eelkõige söötade tootmise taset, et kasutada nii suhkrupeeti kui ka aurutatud kartulit otstarbekalt sealiha toodangu tõstmiseks ja sealiha odavamaks tootmiseks.

Peekonisigadele suhkrupeedi söötmise katsete tulemusi Tori
näidissovhoosis

(katse kestus 4. II 63—4. V 63)

N ä i t a j a d	I rühm. Vähe suhkru- peedi	II rühm. Parajal määral suhkru- peedi	III rühm. Rohkesti suhkru- peedi	IV rühm. Aurutatud suhkru- peed
Katseperioodi söödaratsiooni alusel keskmiselt seale päevas:				
jõusööta (kg)	1,6	1,1	0,8	1,2
suhkrupeedi (kg)	2,6	3,3	4,3	3,7
vadakut (kg)	1,8	1,8	1,8	1,8
söödapärmi (kg)	0,04	0,04	0,04	0,04
vitamiinheinajahu (kg)	0,2	0,2	0,2	0,2
Kokku söötühikuid	2,27	1,93	1,86	2,11
Sü kohta seeduvat proteiini (g)	115	106	96	105
Sü maksumus (kop.)	10,27	11,58	13,01	11,69
Sea keskmine eluskaal:				
katse algul (kg)	38,2	38,4	38,5	38,3
katse lõpul (kg)	83,2	78,2	73,8	79,7
Keskmine ööpäevane juurde- kasv (g)	506	447	397	465
Söödaväärindus (sü)	4,49	4,34	4,69	4,53
1 ts eluskaalu juurdekasvu maksumus (rbl.)	64,9	70,8	85,9	74,6

Peekonisigadele suhkrupeedi söötmise katsete tulemusi Väimela
nädissovhoosis

(katse kestus 6. II 63 — 22. IV 63)

N ä i t a j a d	I rühm. Suhkru- peet	II rühm. Aurutatud kartul	III rühm. Suhkru- peet + au- rutatud kartul
Katseperioodi söödaratsiooni alusel söödeti seale päevas:			
jõusööta (kg)	2,04	1,97	2,04
suhkrupeedi (kg)	2,50	—	1,37
aurutatud kartulit (kg)	—	2,65	1,37
vitamiinheinajahu (kg)	0,20	0,20	0,20
Kokku söötühikuid päevas	2,50	2,70	2,67
Sü kohta seeduvat proteiini (g)	115	108	111
Sü maksumus (kop.)	9,75	10,66	10,29
Sea keskmine eluskaal:			
katse algul (kg)	48,1	47,9	48,1
katse lõpul (kg)	88,7	93,5	96,7
Keskmine ööpäevane juurdekasv (g)	560	609	670
Söödaväärindus (sü)	4,47	4,44	3,98
1 ts eluskaalu juurdekasvu maksu- mus (rbl.)	61,4	66,7	57,7

Peekonisigadele suhkrupeedi, aurutatud ja toore kartuli söötmise
katsete tulemusi Kehtna näidissovhoosis

(katse kestus 11. I 63 — 22. IV 63)

Näitajad	I rühm. Toores suhkru- peed	II rühm. Aurutatud kartul	III rühm. Toores kartul
Katseperioodi söödaratsiooni alusel söödeti keskmiselt seale päevas:			
jõusööta (kg)	1,38	1,36	1,40
suhkrupeedi (kg)	6,22	—	—
aurutatud kartulit (kg)	—	5,23	—
toorest kartulit (kg)	—	—	3,97
lõssi (kg)	1,0	1,0	1,0
kalajahu (kg)	0,05	0,05	0,05
hernejahu (kg)	0,1	0,1	0,1
suhkrupeedipealsejahu (kg)	0,1	0,1	0,1
Kokku (sü)	2,59	3,26	2,61
Sü kohta seeduvat proteiini (g)	84	85	102
Sü maksumus (kop.)	11,9	11,16	11,94
Sea keskmine eluskaal:			
katse algul (kg)	45,3	45,5	45,5
katse lõpul (kg)	99,1	100,6	94,8
Keskmine ööpäevane juurdekasv (g)	561	680	538
Söödaväärindus (sü)	4,90	4,79	4,84
1 ts eluskaalu juurdekasvu maksu- mus (rbl.)	91,4	83,53	90,3
Seljapeki paksus, 6.—7. roide kohalt (sm)	3,51	4,38	3,80
Seljapeki paksus, 6 mõõdu keskm. (sm)	3,49	4,29	3,30
Seljapeki paksus 100 kg eluskaalu kohta (sm)	3,52	4,22	4,04
Kõhuliha paksus (sm)	2,98	3,92	2,86
Hindpunkte peki kõvadusele	13,0	13,3	12,6
Tapakadu (%)	26,1	22,6	25,6

Vajalik söödakultuuride pindala I ts peekoniliha tootmiseks eluskaalus (katseandmete, majandite ja soyhooside söödakultuuride keskmiste saakide alusel)

Majandid, katserühmad		100 ts peekonisea eluskaalu tootmiseks vajalik söötade kasvutamise pindala ha-tes						
		toensööt, ooder	sööda-hernes	suhkrupeet	kartul	põldhein (Vitamini-hein)	kokku ha	kokku 100 ha kohta Või ks tootsealilha (ts)
Kehтна, I toores suhkrupeet	a	8,9	1,4	2,4	—	—	12,7	787
	b	13,2	2,6	5,3	—	—	21,3	469
	a	7,2	1,2	—	8,2	—	16,6	602
II aurutatud kartul	b	10,6	2,1	—	12,3	—	25	400
	a	9,3	1,5	—	6,3	—	16,1	621
III toores kartul	b	13,7	2,7	—	9,4	—	25,8	388
Tori, I vähe suhkrupeeti	a	18,5	—	1,1	—	1,0	20,6	485
	b	18,9	—	2,9	—	1,2	23,0	435
	a	14,3	—	1,6	—	1,1	17,0	588
	b	14,6	—	4,1	—	1,4	20,1	498
III rohkelt suhkrupeeti	a	11,8	—	2,4	—	1,2	15,4	649
	b	12,0	—	6,1	—	1,5	19,6	510
IV aurutatud suhkrupeeti	a	15,0	—	1,7	—	1,0	17,7	565
	b	15,2	—	4,4	—	1,3	20,9	478
Väimela, I suhkrupeet	a	17,3	—	1,3	—	1,7	20,3	493
	b	21,9	—	2,5	—	1,1	25,5	392
	a	15,4	—	—	5,6	1,5	22,5	444
II aurutatud kartul	b	19,5	—	—	6,0	1,0	26,5	377
	a	14,4	—	0,6	2,6	1,4	19	526
III suhkrupeet + aurut. kartul	a	18,3	—	1,1	2,8	1,0	23,2	431
	b	—	—	—	—	—	—	—

ОТКОРМ СВИНЕЙ САХАРНОЙ СВЕКЛОЙ

На эстонском языке

Бюро научно-технической информации
Министерства производства и заготовок
сельскохозяйственных продуктов
Эстонской ССР

Таллин, ул. Лай. 39

Toimetaja E. Narusk

Tehniline toimetaja B. Rohtma

Korrektor S. Annus

Ladumisele antud 12. II 1964. Trükkimisele antud
26. III 1964. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 1,5.
Tingtrükipoognaid 1,23. Arvestuspoognaid 1,18.
Trükiarv 2000 eks. Tellimise nr. 1149. MB-00870.

Trükikoda «Kommunist», Tallinn, Pikk 2.

Tasuta

Tasuta

A-24630

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00357847 5